

Tema d'anàlisi:

Quines causes dificulten o impideixen el desenvolupament d'una vertadera escola inclusiva?

UT. Revista de Ciències de l'Educació

Desembre 2012. Pag. 115-117

ISSN 1135-1438

<http://pedagogia.fcep.urv.cat/revistaut>

Aportació de Dr. Paco Jiménez

L'actual situació política i social és un bon moment per reflexionar i fer propostes al voltant d'un tema recurrent i, de vegades, no ben atès, com és el de l'educació inclusiva en una societat globalitzada.

Dr. Paco Jiménez
Catedràtic de Didàctica i
Organització Escolar.
Universitat de Girona

En primer lloc, avui se'ns planteja un repte difícil d'afrontar com és el d'una escola capaç d'educar en la diversitat.

Haurem de convenir, també, si educar en la

diversitat és solament un concepte cultural, acadèmic, escolar o educatiu o pensar que, més aviat, és un concepte social que inclou tots els àmbits de relació de les persones i que hauria de desenvolupar-se en contextos de normalitat, sense haver de posar en funcionament mecanismes suplementaris. Si la finalitat de l'educació en la diversitat és viure junts, la resposta hauria de ser vàlida i normalitzada i, a la vegada, garantir drets, regles de jocs vàlides, vida de qualitat i desenvolupament òptim per a tothom.

En segon lloc, quan parlem d'educació inclusiva, caldria saber, veritablement, a qui interessa la inclusió escolar i quin és el grau de convicció dels professionals, dels usuaris i de l'administració per a

generar complicitats i sinèrgies i prendre decisions personals, professionals, culturals i polítiques que facin possible una llei d'educació catalana que aposti clarament, en les seves pràctiques, per la inclusió i que, aquesta, sigui de qualitat per a tothom, que posi els recursos on es trobin els alumnes i no els alumnes on es trobin els recursos, que parli d'inclusió i no d'integració, que supervisi, al màxim, el funcionament normalitzat de cada escola, que determini la transformació progressiva de les escoles d'educació especial en suport específic per a totes les escoles. És necessari partir d'evidències i no seguir girant l'esquena o mirar cap a un altre lloc, conscients que existeix una contradicció entre els models d'educació especial i d'educació inclusiva i tenir clar que quan parlem d'educació inclusiva parlem tots del mateix.

En tercer lloc, no és possible seguir mantenint el concepte d'educació especial en una societat que exigeix respostes multiculturals en funció de necessitats dels alumnes. Si som conscients que una educació inclusiva proposa que tots els alumnes són valuosos com a membres del col·lectiu, haurem d'estimular i promoure el compromís del professors, utilitzar recursos de l'educació especial i altres recursos, establir a cada centre escolar

un equip impulsor de l'educació inclusiva, designar professionals com a suports facilitadors, implementar un model professional de treball en col·laboració i implicació dels companys, accentuar l'èmfasi en les habilitats funcionals i oferir reptes educatius per a tots els alumnes.

En quart lloc, i per a no tornar a reproduir models anteriors a l'escola inclusiva, hauríem de treballar per desenvolupar un currículum ajustat, ric i significatiu, donar importància al currículum ocult, educar en valors i actituds i fer entendre que la diversitat, per si mateixa, és font d'aprenentatge; proveir de suports i adequacions de medis d'accés al currículum amb suports naturals dintre de l'aula, treballar en la comprensió positiva de les diferències individuals que capaciten i no limiten i no seguir parlant de tipologies que ens proporcionen coneixements tancats i impedeixen un coneixement holístic, si persistim en una educació per dèficit, l'educació inclusiva no serà possible.

En cinquè lloc, haurem d'introduir canvis en la formació inicial de base dels professionals i millorar la formació continua que generi àmbits de formació específica que no es poden atendre en la formació inicial. Ens hem de seguir qüestionant, per poder innovar en la formació del professional de l'educació i decidir amb certa urgència quins formadors tenim en la formació inicial i si volem formadors generalistes o especialistes i procurar que tots els formadors hagin tingut ocasió de poder experimentar i estructurar el coneixement per transmetre'l i saber quines actituds tenen davant el currículum. També, haurem de definir un procediment d'anàlisi dels sistemes de

formació i com s'avaluen i concretar, a l'hora de donar una resposta al problema, quina institució i qui controla que estiguin al dia. En definitiva, com resoldre la distància existent entre la institució formadora i l'escola per poder donar respostes formals a qui vol formar-se.

Com a reflexió final, hem de pensar que el model actual d'escola, si alguna cosa consolida és el rebuig a la diferència. Així doncs, i tenint en compte les evidències, no té sentit seguir mantenint estructures educatives específiques i sí tendir cap a una escola per a tothom, conscients que, donar resposta a tots serà difícil i no entusiasmarà, d'entrada, però les pràctiques educatives han de ser coherents amb la diversitat cultural de l'escola que contempla i respecta les diferències. Ara que estem disposats a decidir el futur que volem, posem-nos-hi!

"Per seguir aprenent":

Casanova, M.A. (2012). Educación inclusiva: un modelo de futuro. Madrid: Wolters Kluwer.

Echeita, G. (2008). Inclusión y exclusión educativa. "Voz y Quebranto". REICE, revista Electrónica Iberoamericana sobre Eficacia y Cambio en educación, 6 (2), 9-18.

Jiménez, P. (2007). Educar en la diversitat en una escola inclusiva. Àmbits de Psicopedagogia: Revista Catalana de Psicopedagogia i Educació, 21. 7-11.

León, M.J. (2012). El liderazgo para y en la escuela inclusiva. Educatio Siglo XXI, 30 (1), 133-160.

Pujolàs, P. (2010). No es inclusión todo lo que se dice que lo es. Aula de innovación educativa, 191, 38-41.